

HOME QUE EXPLICA

T'ho explicaré, Paola, amb veu tranqui-la
 i paraula senzilla:

si el meu cos es troba tan a prop de vosaltres,
 estimats amics del problema personal,
 hàbils presdigidadors de paraules i de fets,
 multiplicadors de moneda i, quan es

[necessari,

refinats tastadors de la belleça,
 pronunciadors segurríssims de mots sagrats
 que impudicament teu vostres:

la llibertat de l'home, el progrés, el treball,
 i quan voleu demostrar que sou molt

[europeus

llavors parreu amb rostre seriós,
 de la civilització occidental, del dòlar i,

[sobretot, amics meus,
 que el negoci és el negoci, i això, explicar-ho
 amb el cul ben enfonsat en un confortable

[butacó

assaborint café, la copa i el cigar.

Si, encara que el meu cos es trobi tan a prop
 de vosaltres,

també visc al costat dels miners encorbats
 [per la negror dels dies,

al costat dels jornalers del camp de tants
 [païssos,

al costat dels qui, segons Sant Lluç, pateixen
 [set i fam,

que no són precisament els mateixos, que,
 [segons Sant Mateu,

més tard, pateixen set i fam de justícia,
 i al costat de tots aquells que,

sense tendresa en la seva misèria,
 lluiten encara pels seus pobles,

per aquests pobles que, si es troben vençuts,
 la gent de bé no explica amb delicada i

[contundent definició:

Es el destí de cada persona i de cada poble!
 Si, encara que el meu cos es trobi tan a prop

[de vosaltres,

la meua vida pertany a tots els homes de la
 [terra,

al treball de tots per a tots,
 a l'aigua dels mars i dels rius,

a la llum del sol, que convida a viure,
 i a la pau, que necessàriament vindrà,

tan real com el núvol o com el pa,
 que fa temps que tants homes esperen

i que jo, ara, compateixo amb vosaltres, a la
 taula,

i a la meua pobre i enganyadora terra,
 amb els seus homes

tan treballadors,
 tan elegants,

tan creients
 i, en definitiva, tan poc generosos.

Encara que estigui amb vosaltres,
 estimats amics del problema personal,

visc i moriré per tot això,
 lentament, sense remor,

com fa l'arbre vell,
 com fa la fulla

o com fa l'ocell.

JOAQUIM HORTA

Pedrolo i el teatre de l'absurd

per JORDI ARBONES

Mentre furgava els préstats d'una lli-
 breria va venir a parar a les meves mans
 un llibre (*) que va donar-me una autèntica
 sorpresa: llegeixo l'index i descobreixo que
 entre els noms de Samuel Beckett, Arthur
 Adamov, Eugène Ionesco, Max Frisch, Ed-
 ward Albee, i altres, figura el de Manuel
 de Pedrolo. Evidentment, només que l'autor
 hagués posat el nom del nostre escriptor en
 una simple frase, ja hauria estat quelcom
 d'interès per a nosaltres. Però, heus ací,
 que Martin Esslin l'encious en on capítol on
 analitza dues de les seves obres, entre les
 de catorze dramaturgs més de renom uni-
 versal.

Martin Esslin va néixer a Hongria i edu-
 ciat a Viena, on va estudiar anglès i filoso-
 fia a la Universitat, i on va seguir uns cur-
 sos de direcció teatral al "Reinhardt (Thea-
 trical) Seminar". A l'any 1938, quan anava
 a encetar la seva carrera teatral, els nazis
 ocuparen Viena, i Esslin va haver d'emigrar.
 Va residir durant un any a Brussel·les i des-
 prés es tralladà a Londres, on esdevingué
 guionista i productor de la B.B.C. Ha escrit
 per a la B.B.C. un bon nombre d'articles
 radicals sobre temes polítics, socials i literaris,
 i actualment és assistent en cap del depar-

tament de radio-teatre d'aqueixa institució.
 Ha escrit un llibre valuósíssim sobre Bertold
 Brecht i la seva obra.

En *El teatre de l'absurd* fa un estudi
 d'una sèrie d'autors (i de llurs obres) que si
 bé ells mateixos no s'han identificat mai amb
 la qualificació que els dona el títol de llibre,
 han estructurat un teatre, que, tant per la
 forma com pel contingut, Esslin considera
 que pot enquibir-se en la interpretació ab-
 surda de la vida.

Respecte Manuel de Pedrolo diu:

"En l'obra d'un altre escriptor llatí, Ma-
 nuel de Pedrolo (nascut l'any 1918), ens
 trobem davant d'una intel·ligència d'una
 autoritat gairebé geomètrica. De Pedrolo hau-
 ria d'ésser actualment més conegut fora del
 seu país, si no fos pel fet d'escriure en un
 idioma —el català— que resulta poc com-
 prensible, àdhuc per a aquelles persones de
 parla anglesa que tenen accés al francès,
 espanyol o alemany. Es un prolífic escrip-
 tor de novel·les i contes i també autor d'un
 bon nombre d'obres teatrals algunes de les
 quals cauen dins la convenció del Teatre
 de l'Absurd. Després de lluitar en la gue-
 rra civil espanyola, en el bàndol que va
 perdre, ha treballat com a mestre en escoles
 primàries, com a agent d'assegurances, co-
 rredor, traductor i assessor literari. Ha
 guanyat una quantitat impressionant de
 premis literaris"

Després fa una anàlisi de "Cruma", obra
 d'un acte estrenada a Barcelona el 5 de
 juliol de 1957, Premi Joan Santamaria, i
 "Homes i No", estrenada, també a Barce-
 lona, el 19 de desembre de 1958, i que va
 guanyar el Premi Ignasi Iglésias als Jocs
 Florals celebrats a Buenos Aires l'any 1960.
 Acaba el comentari d'aqueixa darrera
 obra dient:

"En la senzillesa de la seva concepció, i
 en una completa assimilació de la idea fi-
 losòfica per la concreta representació en
 termes d'obra escènica, "Homes i No" ha
 d'ocupar un lloc molt alt entre els exem-
 ples de més èxit del teatre de l'absurd. Ma-
 nuel de Pedrolo ha acabat altres obres din-
 tre d'aqueixa línia. Si mantenen la pro-
 mesa d'aquestes primeres temptatives, ocu-
 parà el lloc que li correspon entre els mà-
 xims exponents del gènere".

No hi ha dubte que el reconeixement de
 les valors indiscutibles d'un aspecte de

(Passa a pàg. següent)

OI, MALCUS

El tendrum, difícil de soldar
 va curar-se't depressa,

Oi, Malcus?

Tú, pobre macip il·lustre
 et vas ben senyar amb sort
 i no et va caldre

paper model 1006 per a l'especialista.

Allà mateix, a l'hort,

el Mestre va fer un miracle

fulminant, quirúrgic,

una plàstia, diríem, instantània.

I encara diuen els enzes

que de vint anys ençà

he fet un gran progrés la cirurgia!

Es clar que els temps pretèrits

eren ben diferents i prodigiosos,

digue'm-ho que la cosa s'ho val.

Llavors, amb una indicació,

el bon Simó en tenia prou

per embeinar l'espasa i excusar-se.

Amàga-la, li deia el Mestre,

i el blasmava,

car tots els qui l'agafen, moren d'ella.

Les Croades, sobretot les més íntimes,

es varen inventar molts anys després.

I l'espasa... Vaja...

No cal que en parlem més.

S E S C

Sesc (pseudònim del poeta guanyador de
 la Flor Natural als Jocs Florals de Xile,
 1962).

DANYANS
 SASTRERIA TEATRAL
 — SARMIENTO 1473 —
 T. E. 40 - 3278
 Buenos Aires

Catalunya, 116 (juliol-agost 1964), p. 5-6

MANIFEST SARDANISTA

El present Manifest fou redactat pel Sr. Francesc A. Izquierdo i Alcolea i presentat a la Primera Revisió Comarcal D'Iniciatives Sardanistes celebrada a Manresa el dia 10 de Febrer del 1963, organitzada pel L'Agrupació Manresana de Folklore.

Posteriorment fou aprovat en la Cinquena Jornada D'Estudis Sardanistes, celebrada a Tàrraga el 17 de Març del mateix any, i finalment proposat a L'Obra del Ballet Popular com a expressió de l'ideari sardanista.

Nosaltres, els sardanistes, conscients de la responsabilitat concreta amb el nostre poble i la nostra època, manifestem ésser testimonis de l'esperit de pau, llibertat i germanos universals que anyora la humanitat.

La Sardana ens ha ensenyat que totes les valors espirituals procedeixen de Déu, el qual ha donat als homes la raó i consciència de la terra i de la sang, de l'ordre i l'harmonia, del dret i la llibertat, tan

l'obra de Manuel de Pedrolo per part d'aqueix crític té una importància qualitativa per a la nostra literatura, si bé no quantitativa. I precisament, per aqueix motiu, posa de relleu un dels problemes que ens cal resoldre d'una manera immediata, la difusió de la nostra literatura en llengües forànies. Poca cosa s'ha fet mai en aquest sentit. Hom ha hagut d'acarar problemes molt més vitals i importants per a salvar la llengua i la literatura catalanes — problemes que encara no s'han resolt d'una manera definitiva. Nogensmays, cal que no desaprofitem cap de les avinents que puguin oferir-nos les actuals circumstàncies. Sabem que el Consell d'Europa s'ocupa de reivindicar les literatures de llengües minoritàries i que ja hi ha ficat el nas la "Direcció General de Relaciones Culturales de España". Pensem que potser l'"Omnium Cultural" podrà actuar d'una manera directa, perquè ja podem suposar quina serà l'actuació de l'organisme franquista respecte de la nostra literatura. A més, a part de propiciar les traduccions d'obres catalanes a d'altres llengües, els nostres editors haurien de reinventar exemplars dels llibres que publiquen, en català a les seccions de crítica literària dels diaris més importants de tot el món, també a les publicacions especialitzades i a les universitats que publiquen revistes literàries.

Tinguem present que també la nostra literatura està trucant a la porta de la Història. Procurem que els cops siguin escoltats.

* "THE THEATRE OF THE ABSURD", per Martin Esslin, publicat a Nova York per "Doubleday & Company, Inc." dins la col·lecció "Anchor Books".

bellament expressat en el cercle, figura geomètrica perfecta.

Aquella dansa honesta, assenyada i racialment catalana, joia dels empordanesos d'ara fa cent anys, ha esdevingut dansa representativa i simbòlica d'un poble insubornable que fa arribar el seu missatge d'esperança a tots els homes de bona voluntat.

Ya no és més "la dansa sencera d'un poble" com la definia Maragall, sinó que ha esclatat i ha superat àdhuc el concepte de dansa per encarnar-se en símbol d'un esperit que vol acoblar tota la humanitat.

Nosaltres, els sardanistes, creiem en les virtuts essencials de la Sardana i veiem en ella la imatge d'un món nou, on els homes són lliures i iguals en dignitat i drets, i aquest drets i aquesta dignitat es posseeixen "sense distinció de raça, color, sexe, idioma, religió, opinió política, origen nacional o social, posició econòmica, neixement o qualsevol altra condició". (Article 2 de la Carta de Declaració de Drets Humans, adoptada per les Nacions Unides en l'any 1948).

Hom entra a la Sardana i en surt quan vol, i mai no es des rueix la imatge perfecta del cercle. A la Sardana, hi cap tothom, sense menyspreu de ningú. Tothom hi té el mateix dret i el mateix deure, i la llibertat de cadascú acaba allà on comença la de l'altre. Aquest ordenat sentit de democràcia pura, esdevé en la Sardana forma essencial de la seva naturalesa. Per això pot mostrar-se com la prova evident i tangible d'un esperit actual, com un fet social de força indiscutible.

Nosaltres, els sardanistes, volem acoblar-nos amb els qui arreu del món lluiten per assolir aquest ideal humà, esperonats per la llei natural i la llei divina. Hi aportem un missatge net, clar i concret, que trobarà ressò en la veu universal que glateix per aquest ideal de justícia.

Representem una minoria que vol ésser considerada i respectada, però, en el fons, la nostra presència és evident en cadascun dels homes que esperen l'arribada d'un món nou.

Avui la Sardana projecta més enllà de les muntanyes i el mar, més enllà de totes les fronteres, el seu missatge humà. La Sardana empordanesa i catalana, s'ha fet universal, —potser per empordanesa i catalana—, i no seria just, ni noble ni generós, que per timidesa espiritual restés escanyada en el cercle migrat d'un egoisme pernicios.

Nosaltres, els sardanistes, volem ajudar a fer aquesta tasca educativa; o, més ben dit: aquesta feina quàdruple: "educar l'opinió pública, canviar les actituds fonamentals de la conducta, eliminar idees antiquades i implantar a la ment dels homes, les dones i els infants, tots aquells conceptes que reflecteixin les realitats d'una societat mundial composta de grups vinculats estretament dintre la interdependència humana". (L'ensenyança dels drets humans. Manual per a mestres. Nacions Unides, Nova York, 1958).

Per assolir aquest ideal, les nacions lluiten com mai no ho feren. Per assolir aquesta llum, malden els cervells més clars del nostre temps. La veritat sura sempre. "La prevenció de la discriminació, la protecció de les minories, el dret de lliure determinació de pobles i nacions, la llibertat d'informació", etc., són conquestes que hom no pot amagar perquè son la història viva del nostre temps, són fets actuals que arrencan narcisismes i hipocresies. (Enquesta de la UNESCO).

Tot fóra més senzill amb una mica més de sinceritat i una mica menys de cretinisme. Ben mirat, el principi d'un món millor és decidir: "Jo vull ésser millor". L'entitat individual es la cel·lula primària del com-

post universal, i es per l'home per on hem de començar, per la seva dignitat com a home i pels seus drets com a home. L'home ens neguiteja i ens neguiteja més considerant el seu microunivers des de l'alta panoràmica internacional, car "els avenços obtinguts al nivell internacional per a la promoció dels drets humans només són reals quan es converteixen en acció concreta dintre la vida local. (El Correo, UNESCO, octubre de 1958).

Nosaltres, els sardanistes, no reevindiquem cap altra cosa que els drets humans. I, això, ho fem unint-nos en rodona i saltant de joia mentre ens estremem les mans. La rodona és la nostra comunió, i la ballada la nostra assemblea. Veiem un germà en cada home que entra a l'anella i no sentim rencúnia pel qui la deixa. No necessitem la parla per a comunicar-nos. No necessitem conèixer al proïsme, per a estimar-lo, homes i dones, blancs i negres, pobres i rics hi caben a la gran rodona. Respectem i volem ésser respectats. A ningú no preguntem com pensa ni en què creu, si és dels nostres o si no ho és. Ve a nosaltres i l'abraçem. Això es tot.

Creiem que l'ideal de justícia, d'ordre i de germanor està bellament representat en la Sardana, i ho defensem afebrissadament com una cosa que hem de conservar i comunicar.

Avui, a les portes d'una època nova que s'obra davant una humanitat astorada;

Avui, que el món malda per assolir una fórmula ideal de convivència humana basada en l'ordre i la justícia;

Avui, que la llum i la veritat han estat promeses a tots els pobles sense distinció;

Avui, a punt d'esclatar la brotada alliberadora, tan llargament congriada al cor dels homes de tota la terra;

Avui, nosaltres, els sardanistes, manifestem la fe i l'esperança en l'home, en els seus drets i en la germanor universal.

BUTLLETI INFORMATIU DE COORDINACIO DE L'ACCIO UNIVERSITARIA (C. A. U.)

MONTSERRAT, 1 de maig: El mati del dia 1 de maig, a l'explanada del Monestir de Montserrat, quatrecentes persones varen reunir-se per far homenatge a les víctimes dels "vint-i-cins anys de la pau de Franco". La presència de forces de la Guàrdia Civil i de nombrosos elements de la Brigada Social no varen aconseguir entorpir el programa de mitja hora de silenci, en solidaritat a la classe treballadora, sotmesa durant vint-i-cins anys a un silenci real. Tres manifestants varen ésser detinguts, i deixats anar poc despres.

BARCELONA: El dia 30 d'abril en front

Arjó y Canals S. R. L.

Capital \$ 400.000.- m/n.

SUCESOR DE

ARJO y FERRER, S.R.L.

Electricidad - Iluminación Moderna
Materiales

CANGALLO 1579 BUENOS AIRES
— T. E. 35 - 1358 —